

Giriş

Perakende sektörü ülkemizde hızlı ve katma değeri yüksek gelişimi ile son yıllarda ekonominin lokomotif sektörlerinden birisi haline gelmiştir. Sektörün paydaşları arasında endüstri, inşaat ve hizmet sektörlerinin de bulunması, gerek ekonomik verileri gerekse istihdam verilerini esaslı surette etkilemektedir.

Kanun, yazılı ve görsel medyada yer aldığı üzere özellikle alışveriş merkezleri ve zincir mağazalara ilişkin esaslı düzenlemeler içermektedir. Öte yandan 6585 sayılı Kanun, büyük ve zincir mağazalar ile üretici ve tedarikçi ilişkileri alanında da ciddi düzenlemeler getirmekte, taraflar arasında belirsizlik ve uyuşmazlığa sorunlu alanları açıklığa kavuşturmaktadır.

1. Kanunun Amacı

1. Perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçiş işlemlerinin kolaylaştırılması,
2. Perakende ticaretin serbest piyasa ortamında etkin ve sürdürülebilir rekabet şartlarına göre yapılması,
3. Tüketicinin korunması, perakende işletmelerin dengeli bir şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanması,
4. Perakende işletmelerin faaliyetleri ile bunların birbirleri, üretici ve tedarikçilerle ilişkilerinin düzenlenmesidir.

2. Kanunun Kapsamı:

Kanunun kapsamına yalnızca perakende işletmelerin açılış, faaliyet ve denetimlerine ilişkin usul ve esaslar ile bu Kanunun uygulanmasında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile yetkili idare ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının görev, yetki ve sorumlulukları girmektedir.

Bunun haricinde, hizmet sektöründe faaliyet göstermekle birlikte açılış ve/veya faaliyete geçiş süreci özel kanunlarla düzenlenen işletmeler bu Kanunun kapsamı dışında tutulmuşlardır.

3. Kanunda Yer Alan Tanımlar:

3.1. Alışveriş merkezi: Bir yapı veya alan bütünlüğü olan, içinde büyük mağaza ve/veya beslenme, giyinme, eğlenme, dinlenme, kültürel ve benzeri ihtiyaçların bir kısmının veya tamamının karşılandığı diğer işyerleri bulunan, merkezî bir yönetime ve ortak kullanım alanları ile yönetmelikle belirlenen diğer niteliklere sahip işletmeyi,

3.2. Bakanlık: Gümrük ve Ticaret Bakanlığını,

3.3. Bayi işletme: Sözleşmeye dayalı olarak bir işletmenin mal ve hizmetlerinin satışına aracılık eden ve kendi adına bağımsız çalışan işletmeyi,

3.4. Büyük mağaza: Hangi ad altında olursa olsun, tüketim mallarının kısmen veya tamamen perakende satışının yapıldığı, en az dört yüz metrekare satış alanına sahip işletmeyi,

3.5. Esnaf ve sanatkâr işletmesi: 7.6.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde tanımlanan esnaf ve sanatkârlarca işletilen işletmeyi,

3.6.Hızlı tüketim malı: Gıda, içecek, temizlik ve kişisel bakım ürünlerini,

3.7. Mağaza markalı ürün: Büyük mağaza veya zincir mağazanın, başkalarına ürettirerek kendi ad veya markasıyla işyerinde sattığı ve bunların fiyat, ambalaj veya tanıtımı üzerinde kontrole sahip olduğu ürünü,

3.8.Meslek kuruluşu: Esnaf ve sanatkârlar odaları birliği ile ticaret ve sanayi odasını, ticaret ve sanayi odalarının ayrı kurulduğu yerlerde ticaret odasını,

3.9.Özel yetkili işletme: Sözleşmeye dayalı olarak bir işletmenin, yönetim ve organizasyon ile dağıtım veya pazarlama teknolojileri gibi konularda bilgi ve desteğini almak suretiyle bu işletmenin mal veya hizmetinin satışı üzerindeki imtiyaz hakkını bedel, bölge ve süre gibi belirli şartlar ve sınırlamalar dâhilinde kullanan bağımsız ticari işletmeyi,

3.10.Perakende bilgi sistemi (PERBİS): Perakende işletmelerin açılış ve faaliyeti ile kapanışında gerekli başvuru ve diğer işlemlerin tek merkeze yapılmasını ve bu merkezden sonuçlandırılmasını sağlayan elektronik bilgi sistemini,

3.11. Perakende işletme: Alışveriş merkezi, büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme, özel yetkili işletme, perakende ticaretle uğraşan diğer ticari işletmeler ile esnaf ve sanatkâr işletmelerini,

3.12. Perakende ticaret: Mal ve hizmetlerin perakende işletmelerce satışı ve pazarlanmasıyla ilgili faaliyetler bütünü,

3.13.Satış alanı: Münhasıran büro amaçlı kullanılan işyerleri ile konaklama, depolama, üretim tesis ve alanları ile ortak kullanım alanları hariç olmak üzere; alışveriş merkezlerinde işyerlerinin toplam alanlarını, büyük mağaza ve zincir mağazalarda ise doğrudan satış yapılan ve aracı satıcılara kiralanılan alanları,

3.14. Üst meslek kuruluşu: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonunu,

3.15.Yetkili İdare: İşyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili belediye veya il özel idareleri ile diğer idareleri,

3.15. Zincir mağaza: Benzer çeşitlilikteki tüketim mallarının hangi ad altında olursa olsun kısmen veya tamamen perakende satışının yapıldığı, aynı gerçek veya tüzel kişi sahipliğinde bir merkeze bağlı olarak faaliyet gösteren; içlerinden en az biri büyük mağaza niteliğini taşıyan en az beş şubeye sahip işletmeyi veya her biri dört yüz metrekarenin altında satış alanına sahip en az on şubesi bulunan işletmeyi,

4. Perakende Bilgi Sistemi(PERBİS):

Kanunla birlikte getirilen bu sistem, perakende işletmelerin açılış ve faaliyeti ile kapanışında gerekli başvuru ve diğer işlemlerin tek merkeze yapılmasını ve bu merkezden

sonuçlandırılmasını sağlayan elektronik bilgi sistemini ifade etmektedir. Bu sistemin kurulması Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından gerçekleştirilecektir.

PERBİS sisteminin nasıl yürütüleceği hakkında Kanunda yer almayan düzenlemeler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Kanunun yayımından itibaren dokuz ay içerisinde çıkarılacak olan yönetmelikle belirlenecektir. Sistemin kullanılmaya başlanmasına kadar ise perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçiş işlemleri hâlihazırdaki mevzuata göre yürütülecektir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı başvurusu doğrudan yetkili idareye yapılabileceği gibi PERBİS üzerinden de yapılabilecektir.

Büyükşehirlerde, alışveriş merkezlerine yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi ve işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesinde yetkili idare Büyükşehir Belediyeleri yetkili kılınmıştır. Alışveriş merkezi projesi için yapı ruhsatı verilirken, üst meslek kuruluşlarının görüşünün alınacağı belirtilmiştir. Sistemde tüm bilgilerin yer alması amaçlandığı için doğrudan yapılan başvurularda da bilgiler yetkili idare tarafından yine PERBİS'e işlenecektir.

Başvurunun yetkili idare tarafından yapılan ön değerlendirme sonucu uygun bulunması halinde; bu durum başvuru tarihinden itibaren en geç üç iş günü içinde, perakende işletmenin açılış ve faaliyete geçişinde gerekli kayıt ve benzeri işlemleri yapmakla görevli ve yetkili kurum ve kuruluşlara yine PERBİS üzerinden iletilecektir.

Başvurular, olumlu ön değerlendirme sonucunun iletildiği bu tarihte yapılmış olacaktır. Ruhsat başvurusu onaylanan kişilere sistem üzerinden ruhsat verilirken; başvurusu uygun bulunmayanlara sonuç gerekçeli olarak tebliğ edilecektir. Ruhsat değişiklik işlemleri de yine bu sistem üzerinden yapılabilecektir.

5. Üretici ve Tedarikçilerin Perakende İşletmeler İle İlişkisi:

Büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmeler, üretici veya tedarikçiden mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli gibi adlar altında ürün talebini doğrudan etkilemeyen bir prim veya bedel talep edilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Perakende işletmeler, satışa konu ürünün talebini doğrudan etkileyen reklam, anons veya raf tahsisi gibi hizmetlerden dolayı üretici veya tedarikçiden, sözleşmede türünü ve oranını belirtilmek şartıyla prim ya da bedel talebinde bulunabilecektir. Ancak bu halde de prim veya bedel talebinin sözleşme süresiyle sınırlı olması ve prim ya da bedel talebine konu olan ürünün sözleşme süresince rafta satışa sunulması zorunlu hale getirilmiştir.

6585 sayılı Kanun, aykırı düzenlemelere çeşitli yaptırımlar öngörmektedir. Yasal düzenlemeye aykırı prim veya bedel talep edilmesi halinde her bir mağaza ya da şubesindeki her bir aykırılık için haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında idari para cezası verilebilecektir. Bu idari para cezalarının uygulanmasını gerektirir fiilin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için iki katı idari para cezası uygulanabilecektir.

Satış sözleşmesinde taraflar malın bedelinin ödenme tarihini belirlemekte özgürdürler. Ancak Kanun, hızlı tüketim mallarının satışına ilişkin sözleşmeler bakımından bir istisna getirmiştir. Buna göre; üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen hızlı tüketim mallarına ilişkin ödemelerin süresi; alacaklı üretici veya tedarikçinin küçük işletme, borçlunun ise büyük ölçekli işletme olduğu hallerde teslim tarihinden itibaren otuz günü geçemeyecektir.

Ayrıca ülkemizde üretilen ve hızlı tüketim malı niteliği taşıyan mağaza markalı ürünlerin üzerinde ve/veya ambalajında, perakendecinin ad, unvan veya markasının yanı sıra üreticinin ad, unvan ya da markasına da uygun ve kolay okunabilir bir şekilde yer verilmesi de öngörülmüştür.

Mağaza markalı ürünler Kanunda büyük mağaza veya zincir mağazanın, başkalarına ürettirerek kendi ad veya markasıyla işyerinde sattığı ve bunların fiyat, ambalaj veya tanıtımı üzerinde kontrole sahip olduğu ürünler olarak tanımlanmıştır. Bu düzenlemeye aykırı hareket eden büyük mağaza ve zincir mağazalara, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir ürün grubu için on bin Türk lirası idari para cezası verilmesi öngörülmüş, bu fiilin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, iki katı idari para cezası uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

6. İndirimli ve Kampanyalı Satışlar ile Alışveriş Festivalleri:

Perakende işletmeler, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve ilgili diğer kanunlarda öngörülen usul ve esaslara uymak kaydıyla indirimli veya promosyonlu satış kampanyaları düzenleyebileceklerdir. Ancak bu indirimli satışların süresinin başlangıcı ve bitişi belli olmak zorundadır. Bu süre olağan hallerde perakende işletmecileri tarafından serbestçe belirlenecek olup; işyeri açılışı, devri, kapanışı, adres veya faaliyet konusu değişikliğinde üç ayla ve tasfiye halinde altı ayla sınırlandırılmıştır.

Süresi belirli olmayan indirimli satış yapan veya Kanunca belirlenmiş sürelerin dışında indirimli satış yapan işletmelere beş bin Türk lirası idari para cezası uygulanacaktır. Fiilin büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme tarafından işlenmesi hâlinde beş katı, alışveriş merkezi tarafından işlenmesi hâlinde ise cezanın on katı uygulanacaktır. Fiilin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için iki katı idari para cezası uygulanır.

İndirimli satışın sürekli olarak yapılması ise seri sonu, sezon sonu, ihraç fazlası, kusurlu ve benzeri malların, perakende işletmelerce, indirimli fiyattan veya malların fabrika çıkış fiyatı üzerinden yıl boyunca satılması olarak tanımlanmıştır. Bu nedenle seri sonu, sezon sonu, ihraç fazlası, kusurlu ve benzeri malları satmayan perakende işletmeler sürekli indirimli satış yapamayacak olup; indirimli satışlarını başlangıç ve sona erme zamanlarını belirterek belirli süreler için yapabileceklerdir.

Sürekli indirimli satış yapan perakende işletmelerin ön cephesinde ve mağaza içlerinde, kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde bu satış türünü gösterir ya da çağrıştırır ibarelere yer vermesi gerekmektedir. Buna ek olarak alışveriş merkezlerince bu ibarelerin kullanılması içerisinde yer alan perakende işletmelerin tamamının bu şekilde faaliyet göstermesine, alışveriş merkezi içinde bulunanlar da dâhil diğer perakende işletmelerce kullanımı ise satışa sunulan malların en az yüzde yetmişinin seri sonu, sezon sonu, ihraç fazlası, kusurlu ve benzeri mal niteliğinde olmasına bağlanmıştır. Sürekli indirimli satış yapan perakende işletmelerin, Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde Kanunda yer alan düzenlemelere uygun hâle getirilmesi gerekmektedir.

6585 sayılı Kanuna göre mahallî idareler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile bunların ortağı olduğu şirketler ve diğer tüzel kişiler; birlikte veya bağımsız olarak, perakende işletmelerin katılımıyla, yılın belli dönemlerinde, ilçe, il, bölge veya ülke düzeyinde alışveriş festivali düzenleyebileceklerdir. Ancak festivali düzenleyen kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu olması halinde bu kuruluşun festival için ayıracağı ödenek miktarı, bütçesinin yüzde beşini geçemeyecektir. Ayrıca alışveriş festivalinin başlangıç ve bitiş tarihleri ile festivalin programı ve uygulama alanının da önceden Gümrük ve Ticaret

Bakanlığı'na bildirilmesi gerekmektedir.

7. Mağazaların (Dükkanların) Tahsisi ve Ortak Alanlar:

Kanunda AVM'lerde pek yer alamayan esnaf ve sanatkâr işletmeleri ile geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra eden esnaf ve sanatkârların yer almasını teşvik etmek amacıyla belirli oranlarda yerin tahsis edilmesi öngörülmüştür.

Esnaf ve sanatkâr işletmecilerine rayiç bedel üzerinden kiraya verilmek üzere, toplam satış alanının en az yüzde beşi oranında yer ayrılacaktır. Esnaf ve sanatkâr işletmesinden anlaşılması gereken 7.6.2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise esnaf "ekonomik faaliyetini sermayesi ile birlikte bedenî çalışmasına dayandıran ve kazancı tacir veya sanayici niteliğini kazandırmayacak miktarda olan, basit usulde vergilendirilenler ve işletme hesabı esasına göre deftere tabi olanlar ile vergiden muaf bulunan meslek ve sanat sahibi kimse" olarak tanımlanan kişidir.

Kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra edenler açısından ise bu kişilerin alışveriş merkezlerinde yer almasını teşvik amacıyla ekonomik durumları da göz önünde bulundurularak daha avantajlı bir imkân yaratılmıştır. Buna göre AVM'lerde bu tür meslek sahiplerine rayiç bedelin en fazla dörtte birinden kiraya verilmek üzere, toplam satış alanının en az binde üçü oranında yer ayrılacaktır. Kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş mesleklerin neler olduğu ise ilgili üst meslek kuruluşunun görüşü alınarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek ve ilan edilecektir.

Ayrıca, hızlı tüketim mallarının satışının yapıldığı büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmelerde satış alanlarının en az yüzde birine tekabül edecek şekilde raf alanının da yöresel ürünlerin satışına ayrılması öngörülmüştür. Bu yöresel ürünlerin belirtildiği şekilde raflarda ayrılan yeri kullanabilmesi için; mağazanın bulunduğu ilde üretilmesi kaydıyla coğrafi işaretli olarak tescil edilmesi veya coğrafi işaretli olarak tescil edilmemiş olsa bile meslek kuruluşlarının uygun görüşü alınarak İl Ticaret Müdürlüklerince belirlenen hızlı tüketim malı niteliği taşıması gerekmektedir. Esnaf ve sanatkârlara ayrılan yerlerde olduğu gibi burada da kiraya verenleri zor durumda bırakmamak amacıyla yöresel ürünlere ayrılan rafların boş kalması halinde başka ürünlerle doldurulabileceği düzenlenmiştir. Raf tahsisinin yapılması için ilgili mağaza veya işletmelere Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıllık bir süre tanınmıştır.

Hızlı tüketim malları satışı yapan bu mağazaların gerekli raf tahsisini yapmaması halinde her bir mağazası ya da şubesi için yirmi bin Türk lirası ve aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı miktarında para cezası verileceği düzenlenmiştir.

Yer ve raf tahsisine ilişkin bu düzenlemeler Borçlar Kanunu'nun genel ilkesi olan sözleşme yapma özgürlüğü ilkesinden istisna tutularak, Kanunda yer alan özel düzenlemeler sonucu alışveriş merkezi işletmecisine, esnaf ve sanatkârlar ve kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslek sahipleri ile hızlı tüketim ürünlerinin satıldığı büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmelere ise yöresel ürün satıcıları ile belirli şartlarla sözleşme yapma yükümlülüğü getirilmiştir.

Ortak alanların ne şekilde tahsis edileceği hakkında da Kanunun getirmiş olduğu birtakım düzenlemeler mevcuttur. Buna göre, alışveriş merkezlerinde, satış alanının en az binde beşine tekabül eden alanın sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi amacıyla ayrılması

zorunludur. Ayrılmaması halinde ayrılması gereken alandan ayrılmayan her bir metrekare için yirmi bin Türk lirası ve aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı tutarında idari para cezası verilecektir. Bakanlık, sosyal ve kültürel etkinliklere ayrılan bu alanların oranını bir katına kadar artırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkili kılınmıştır.

Ortak kullanım alanı olarak kanunen bulunması gerekli yerler; acil tıbbi müdahale ünitesi, ibadet yeri, bebek bakım odası ve çocuk oyun alanıdır. Bu ortak alanları bulundurmayan işletmelere her bir aykırılık için elli bin Türk lirası ve aykırılığın otuz günden az olmamak üzere Bakanlıkça verilen süre içinde giderilmemesi hâlinde bu tutarın iki katı olmak üzere idari para cezası uygulanacaktır. Ayrıca ortak alanlar engelliler ile yaşlı ve çocukların ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak buna uygun inşa edilmelidir. Ortak kullanım alanlarına dair bu düzenlemelere Kanunun yayım tarihinden itibaren bir yıl içinde uyulması gerekmektedir.

8. Çalışma Saatleri

Perakende işletmelerin çalışma saatlerini belirleme yetkisi daha önceden İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 33. maddesi uyarınca belediye sınırları içinde belediye encümenine, bu yerler dışında ise il encümenine tanınmışken Kanunla valilere tanınmıştır. Valiler bu belirlemeyi yaparken, mesleğe, mevsime ve turizme özgü şartlar ve benzeri hususları gözeterek ayrıca ilgili meslek kuruluşunun ve yetkili idarenin de görüşünü alacaktır. Ancak perakende işletmelerin çalışma saatlerinin bölge veya ülke düzeyinde belirlenmesinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı yetkili olacaktır. Bakanlıkça böyle bir belirleme yapılması için üst meslek kuruluşlarının müşterek teklifi gerekmektedir. Belirlenen çalışma saatlerine aykırı hareket edenlere bin Türk lirası idari para cezası verilecektir. Fiilin büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme tarafından işlenmesi hâlinde cezanın yirmi katı, alışveriş merkezi tarafından işlenmesi hâlinde ise cezanın elli katı uygulanır. İdari para cezalarının verilmesini gerektirir fiilin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için iki katı idari para cezası uygulanır.

2.1.1924 tarihli ve 394 sayılı Hafta Tatili Hakkında Kanun hükümleri ise perakende işletmeler hakkında uygulanmayacaktır.

9. Tedarik ve Dağıtım Kooperatifleri ile Perakendeciler Konseyi:

Kanun çerçevesinde, esnaf ve sanatkâr işletmelerince satışa sunulan malların etkin bir şekilde piyasadan temini amacıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın iznini alarak esnaf ve sanatkârların üyesi olduğu tedarik ve dağıtım kooperatiflerinin kurulabilmesi mümkün hale gelmiştir. Kooperatife üye olacak ortakların en az iki yıl kesintisiz olarak 5362 sayılı Kanuna tabi odalara kayıtlı olması şartı getirilmiş olup Bakanlıkça başka şartlar belirlenebilecektir. Ayrıca 5362 sayılı Kanuna tabi esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının yönetim ve denetim kurulunda üyelik görevini sürdürenler, bu madde kapsamında kurulmuş olan kooperatiflerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamayacaklardır.

Ayrıca perakende ticaretin bu Kanunun amacına uygun olarak yürütülmesinin sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sektöre yönelik politika oluşturulmasına katkı sağlamak, sorunları tespit etmek, alınacak önlemleri belirlemek ve ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Bakanlığın koordinatörlüğünde Perakendeciler Konseyi oluşturulması öngörülmüştür.

10. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Bakanlar Kurulunun Yetki ve Görevleri:

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, perakende sektörünün ve perakende işletmelerin ülke genelinde dengeli bir şekilde yayılması, büyümesi ve gelişmesine yönelik çalışmalar yapmaya; taşınmaz ve ikinci el motorlu kara taşıtı alım satımı gibi ticari faaliyetleri yürütenlere yönelik mesleki davranış kurallarını belirlemeye ve bu faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya; istatistiki bilgileri derlemeye, düzenlemeye ve yayımlamaya ve bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak oluşan tereddütleri gidermeye, ikincil düzenlemeler yapmaya ve her türlü idari tedbiri almaya görevli ve yetkili kılınmıştır. Bakanlığın taşınmaz ve ikinci el motorlu kara taşıtı alım satımı gibi ticari faaliyetleri yürütenlere yönelik belirlemiş olduğu mesleki davranış kurallarına aykırı hareket edenlere üç bin Türk lirası idari para cezası uygulanması öngörülmüştür. Fiilin büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme tarafından işlenmesi hâlinde beş katı, alışveriş merkezi tarafından işlenmesi hâlinde ise cezanın on katı uygulanır. İdari para cezalarının verilmesini gerektirir fiilin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için iki katı idari para cezası uygulanacaktır.

Bakanlar Kurulu ise, bakanlığın üst meslek kuruluşlarının 30 gün içerisinde sunmakla yükümlü oldukları görüşlerini de alarak oluşturacağı teklifi üzerine, faaliyet konusu ve kollarına göre perakende işletmelerin açılış ve faaliyete geçişinde, işletme sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, ulaşım imkânları, işletmelerin çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski gibi ekonomik, sosyal, demografik ve çevresel faktörler açısından gözetilecek kriterleri belirleyerek, PERBİS işyeri açma ve çalışma ruhsatı onay sürecine dâhil edilmek üzere belirlediği kriterleri Bakanlığa iletmeye ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları yönetmelikle düzenlemeye; İçişleri Bakanlığının teklifi ve Bakanlığın uygun görüşü üzerine, 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda belirtilen diğer müesseseler ile bu Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasındaki işletmelerin açılış ve faaliyeti ile kapanış işlemlerinin PERBİS üzerinden gerçekleştirilmesine yönelik konularda karar vermeye ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları yönetmelikle düzenlemeye ve bu Kanun kapsamına giren hizmet sektöründeki işletmeleri faaliyet konusu, bulunduğu yerleşim yeri veya kolları bazında, Bakanlığın teklifi üzerine kapsam dışında tutmaya yetkili kılınmıştır. Ayrıca Bakanlık, bu Kanunun uygulanması, uygulamada çıkan sorunlar ve şikâyetlerle ilgili olarak perakende işletmeler nezdinde denetim yapmaya yetkilidir.

Sonuç

1. İşyeri açma ve çalıştırma ruhsatına ilişkin tüm işlemlerin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından kurulacak PERBİS (Perakende Bilgi Sistemi) üzerinden yapılacaktır.
2. Büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmeler; üretici veya tedarikçiden mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve benzeri adlar altında ürün talebini doğrudan etkilemeyen herhangi bir prim veya bedel talep edilmemesi gerekmektedir.
3. Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen hızlı tüketim mallarına ilişkin ödemelerin süresi; alacaklı üretici veya tedarikçinin küçük işletme, borçlunun ise büyük ölçekli işletme olduğu hâllerde teslim tarihinden itibaren otuz günü geçmemesi gerekmektedir.
4. Yurt içinde üretilen ve hızlı tüketim malı niteliği taşıyan mağaza markalı ürünlerin üzerinde ve/veya ambalajında, perakendecinin ad, unvan veya markasının yanı sıra üreticinin ad, unvan ya da markasına da uygun ve kolay okunabilir bir şekilde yer verilecektir.
5. Kampanyanın süresi; işyeri açılışı, devri, kapanışı, adres veya faaliyet konusu değişikliğinde üç ayı, 6102 sayılı Kanun hükümlerine göre tasfiye durumunda ise

altı ayı geçmemesi gerekmektedir. Perakende işletmelerin, başlangıç ve bitiş süresi belli olmayan indirimler yapmamaları gerekmektedir.

6. Alışveriş merkezlerinde, satış alanının en az binde beşine tekabül eden alanın sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi amacıyla ayrılması, acil tıbbi müdahale ünitesi, ibadet yeri, bebek bakım odası, çocuk oyun alanı gibi ortak kullanım alanları oluşturulması, ortak kullanım alanları, engelliler ile yaşlı ve çocukların ihtiyaçları dikkate alınarak oluşturulması gerekmektedir.

7. Esnaf ve sanatkâr işletmecilerine rayiç bedel üzerinden kiraya verilmek üzere, toplam satış alanının en az yüzde beşi oranında yer ayrılacağı, geleneksel, kültürel veya sanatsal değeri olan kaybolmaya yüz tutmuş meslekleri icra edenlere kiraya verilmek üzere, toplam satış alanının en az binde üçü oranında yer ayrılacağı, Hızlı tüketim mallarının satışının yapıldığı büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmelerde satış alanlarının en az yüzde birine tekabül edecek şekilde raf alanı, mağazanın bulunduğu ilde üretilmesi kaydıyla coğrafi işaretli olarak tescil edilen veya coğrafi işaretli olarak tescil edilmemiş olsa bile meslek kuruluşlarının uygun görüşü alınarak ticaret il müdürlüklerince belirlenen hızlı tüketim malı niteliği taşıyan yöresel ürünlerin satışına ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

8. Üst meslek kuruluşlarının müşterek teklifi üzerine, faaliyet kollarına göre perakende işletmelerin çalışma saatlerinin bölge veya ülke düzeyinde belirlenmesine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı yetkili kılınmış ancak, mesleğe, mevsime ve turizme özgü şartlar ve benzeri hususlar gözetilerek perakende işletmelerin bir kısmının veya tamamının çalışma saatleri, meslek kuruluşlarının teklifi üzerine yetkili idarenin görüşü alınmak suretiyle Vali tarafından belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

9. Perakende ticaretin bu Kanunun amacına uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sektöre yönelik politika oluşturulmasına katkı sağlamak, sorunları tespit etmek, alınacak önlemleri belirlemek ve ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Bakanlığın koordinatörlüğünde Perakendeciler Konseyi oluşturulacağı öngörülmüştür.

10. Odaya kayıt sırasında ustalık belgesi istenmeyecektir.

11. İşletme sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, ulaşım imkânları, işletmelerin çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski gibi ekonomik, sosyal, demografik ve çevresel faktörler açısından gözetilecek kriterleri belirleyerek, PERBİS işyeri açma ve çalışma ruhsatı onay sürecine dâhil edilmek üzere belirlediği kriterleri Bakanlığa iletmeye ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları yönetmelikle düzenlemeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.